

Dr Jarosław Wierzbicki

Ekspertyza nr 322

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Opinia o projekcie budżetu państwa na 2005 r. w części 04 – Sąd Najwyższy

Konkluzje

Przygotowany projekt budżetu na rok 2005, w części 04 – Sąd Najwyższy ma charakter ostrożny po stronie dochodowej i jak należy uznać, dość rozbudowany po stronie wydatkowej. W tym zakresie, dość znamienne jest raczej ogólne traktowanie uzasadnień na potrzeby wydatkowe. Zastosowane uzasadnienia dla wielu pozycji z zakresu wydatków mają w większości wypadków charakter tak generalny, że stosunkowo trudno jest dokonać oceny rzeczywistych potrzeb w tym zakresie.

Elementy wydatkowe Sądu Najwyższego, podobnie jak w roku ubiegłym, zostały zaplanowane z pewnym „naddatkiem”. Wartości planowane na wydatki majątkowe mają charakter stosunkowo wysoki w porównaniu do cen rynkowych. Jakkolwiek redukcja planowanych wydatków w ustawie budżetowej na poziomie roku poprzedniego nie wydaje się w żadnym wypadku możliwa i uzasadniona, pewne urealnienie projektu budżetu przez dysponenta części 04 może być brane pod uwagę.

Szczegółowej analizy w zaprezentowanym zakresie może wymagać zaplanowane zwiększenie zatrudnienia, jak również zasady obliczenia jego kosztów, pozycje związane z zakupem usług remontowych, wartością planowanych zakupów sprzętu informatycznego oraz mieszkań służbowych.

Jak się wydaje, zaplanowany poziom wydatków Rzecznika Interesu Publicznego w stosunku do stawianych przed tą jednostką zadań ma charakter realistyczny. W tym zakresie jednak warto zastanowić się, w jakim zakresie zaplanowane zwiększenie zatrudnienia ma uzasadnienie w zadaniach merytorycznych tej instytucji (w uzasadnieniu dla projektu budżetu na rok 2005 nie powołano się na taką przesłankę, uzasadniając wzrost zatrudnienia możliwymi reorganizacjami po zmianie osoby pełniącej funkcję Rzecznika i pełną obsadą przyznaną dotąd etatów).

Dochody

Jak wskazano w materiałach do projektu ustawy budżetowej na 2004 r., przewidywana realizacja dochodów będzie wyższa w porównaniu z prognozą, co wynikać ma z realizacji w br. wpływów dotyczących wydatków z roku ubiegłego i uzyskaniem wpływów nieplanowanych ze sprzedaży składników majątkowych.

W odniesieniu do realizacji dochodów za rok 2004 warto wskazać, iż w materiałach budżetowych nie wskazano, jakie składniki majątkowe zbyto, jak również o realizację jakich wpływów dotyczących wydatków z roku ubiegłego (2003) chodzi. Brak jest danych dotyczących przewidywanej skali przekroczenia zaplanowanych dochodów.

Rok	Wysokość dochodów wg projektu ustawy budżetowej (w tys. zł)	Wysokość dochodów wg ustawy budżetowej (w tys. zł)	Dochody zrealizowane (w tys. zł)
2003	268	268	414,5
2004	287	287	b.d. (deklarowane wyższe)
2005	304	–	–

Zaplanowane dochody, z zastrzeżeniem uwag powyższych, wydają się ujęte realistycznie. Na 2005 rok zaplanowano je w wielkości stanowiącej 105,92% założeń przyjętych w ustawie budżetowej na rok 2004. Jak można ocenić na podstawie przedstawionych dokumentów, szacunek ten ma charakter realistyczny, aczkolwiek ostrożny.

Wydatki

Wydatki budżetowe w całej części 04 – Sąd Najwyższy zaprojektowano na poziomie stanowiącym 120,5% poziomu przyjętego dla działu 04 w ustawie budżetowej na rok 2004.

Dla Rzecznika Interesu Publicznego (rozdział 75105) wielkość planowanych na 2005 r. wydatków, do określonych w ustawie budżetowej na rok 2004 wyniesie 108,76%. Indywidualnie dla Sądu Najwyższego (rozdział 75102) wielkość ta wynosi 126,46%.

Rok	Wysokość wydatków cz. 04 wg Projektu ustawy budżetowej (w tys. zł)	W tym RIP	Wysokość wydatków cz. 04 wg ustawy budżetowej (w tys. zł)	W tym RIP (w tys. zł)	Wydatki zrealizowane (w tys. zł)
2003	63.102	4.917	56.602	4.417	53.375 (94,3%)
2004	69.089	4.815	58.689	4.715	(deklarowane 100%)
2005	70.723	5 128	–	–	–

W przedstawionych materiałach do projektu ustawy budżetowej na 2004 r. zadeklarowano pełną realizację wydatków zaplanowanych na rok 2004.

Znaczne zwiększenie wydatków planowanych na rok 2005 w stosunku do roku 2004, uzasadniono, w zakresie wydatków bieżących, koniecznością uwzględnienia wydatków odłożonych w czasie z uwagi na drastyczne ograniczenia środków budżetowych na działalność SN w 2004 r. (s. 213 materiałów). Tak dosadne stwierdzenie nie zostało poparte danymi ilustrującymi, tym bardziej, iż w stosunku do wielkości przyjętych w ustawie budżetowej na rok 2003, w ustawie na rok 2004 środki w części 04 zostały zwiększone ogólnie o 3,7%.

W kategorii wydatków bieżących SN w 2004 r. w stosunku do roku 2003 zmniejszenie wyniosło z 39 911 tys. zł. do 38 277 tys. zł. na rok 2004 – a więc nominalnie o wartość 4,1%. Zgodnie z danymi przekazanymi w materiałach budżetowych, przewidywana wysokość wydatków w tej kategorii wyniesie w 2004 r. 40 925 tys. zł, kosztem rzeczywiście radykalnego przesunięcia kwot przewidzianych na wydatki majątkowe (z 2 663 tys. zł. przeniesienie objemie kwotę 2 648 tys. zł.).

Jak się wydaje, część pozycji planowanych zakupów może być poddawana pod dyskusję. W tym zakresie warto dodatkowo wyjaśnić poszczególne pozycje wydatkowe w postaci:

➤ zakupu usług remontowych na kwotę 645 tys. zł w niezamortyzowanym gmachu przy ul. Krasińskich, do którego SN wprowadził się w roku 2000. Pomimo podnoszenia tego zagadnienia przez posłów w pracach nad projektem budżetu na rok 2004, poza przyczynkowy-

mi informacjami, nadal brak jest danych dotyczących rodzaju planowanych remontów i uzasadnienia wielkości planowanej kwoty;

➤ zakupów inwestycyjnych jednostek budżetowych, silnie okrojonych w 2004 r. Jakkolwiek znaczna ich część jest bez wątplenia uzasadniona, część planowanych pozycji jest co najmniej wysoka w porównaniu do skali zaplanowanych zakupów. W tym zakresie zastrzeżenia mogą budzić:

– planowana skala zakupów sprzętu informatycznego i przyjęte dla nich ceny (jednostkowa wartość stacji roboczej wg planu wynosi 7 500 zł, co przy dzisiejszej strukturze cenowej sprzętu pozwala na zakup **detaiczny** co najmniej dwóch kompletnych stacji o wysokich parametrach obliczeniowych z oprogramowaniem).

– zakup 3 lokali służbowych dla sędziów SN, z których na pojedynczy lokal przeznaczono 500 000 zł, co stanowi równowartość z górą 100 m² powierzchni mieszkalnej w lepszych dzielnicach Warszawy, przy służbowym (więc jak należy mniemać tymczasowym w użytkowaniu) przeznaczeniu lokalu.

Zatrudnienie

Zmiany w zakresie zatrudnienia przewidzianego w Sądzie Najwyższym, zostały zaplanowane w sposób dość szeroko zakrojony. Planowane zatrudnienie w kategorii pracowników administracyjnych i obsługi powinno wzrosnąć w stosunku do stanu obecnego o 10%, tj. o 21 osób. W projekcie części 04 budżetu państwa brakuje uzasadnienia tak znacznego zwiększenia zatrudnienia na stanowiskach obsługi.

Pewne zastrzeżenia może jednocześnie budzić sposób obliczenia środków na pokrycie wynagrodzeń w tym zakresie, ujęty dla całego roku budżetowego, po zwiększeniu o zaplanowane etaty. W tym stanie rzeczy można zaryzykować stwierdzenie, iż SN powinien być przygotowany do zatrudnienia tak znacznej liczby osób już od początku roku budżetowego.

Rok	Przeciętne zatrudnienie w SN ¹				Przeciętne zatrudnienie u RIP		
	Ogółem	Orzecznicy	Żołnierze	Pozostali	Ogółem	Sędziowie i prokuratorzy	Pozostali
2003	311	92	7	212	42	3	39
2004	306	88	2	216	45	3	42
2005	(329 plan)	90	2	237	50 (plan)	3	47

W odniesieniu do Rzecznika Interesu Publicznego, zastrzeżenia może budzić uzasadnienie dla zwiększenia liczby etatów (s. 2 Projektu budżetu RIP), które obejmuje intrygujące przesłanki w postaci obserwacji dotyczącej faktu osiągnięcia pełnej obsady wszystkich etatów i możliwych po zmianie osoby Rzecznika reorganizacji, na co mają być przeznaczone nowe miejsca pracy. Jak się wydaje, uzasadnienie to pomija podstawowe kryterium, jakie dla wielkości zatrudnienia może być brane pod uwagę tj. potrzeby merytoryczne urzędu.

Ocena wyników kontroli NIK wykonania budżetu państwa w 2003 r. w części 04

Przeprowadzona w ramach działalności Najwyższej Izby Kontroli ocena wykonania budżetu państwa w części 04, za rok 2003 zakończyła się pozytywnym wynikiem. Również pozytywnie oceniono realizację wniosku pokontrolnego wynikającego z kontroli wykonania budżetu państwa za rok 2002.

¹ Dane przybliżone, częściowo odtworzone na podstawie deklaracji finansowych w planie budżetowym. Plan nie zawiera pełnych i szczegółowych zestawień danych dotyczących poziomu zatrudnienia.

Stwierdzone za 2003 r. nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim uchybień w ewidencji księgowej związanej ze sporadycznie występującymi błędami formalnymi w dowodach księgowych, jak również błędnego wykazywania dat operacji w zapisach księgowych.

Uchybienia nie miały wpływu na sprawozdawczość budżetową SN, i zgodnie z pismem Pierwszego Prezesa SN z dnia 4 maja 2004 r. przekazanym NIK, podjęto działania związane z realizacją wniosków pokontrolnych.

Warszawa, dnia 25 października 2004 r.